

ШЫН

СОВЕТ ЭВИЛЕЛИНИҢ КОММУНИСТ ПАРТИЯСЫНЫҢ ТЫВА ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ КОМИТЕТТЕРИНИҢ, АЖЫЛЧЫ ЧОННАР ДЕПУТАТТАРЫНЫҢ ОБЛАСТЬ БОЛГАШ КЫЗЫЛ ХООРАЙ СОВЕТТЕРИНИҢ ОРГАНЫ

№ 9 (3979) | 1925 ч. январь 14, вторник | Өртөз 20 со.

КӨДЭЭ СОВЕТТЕР

Көдээ Советтеринин организационно-массалык ажыдарын үндөсүн-биле экижидерин амычы чоннарын калбак массаларын күн-бүрү күзүп, ол дугайында чагыганы депутаттарга түгүчү берип турар. Мычарга РСФСР-нин Дээди Советинин Президиуму РСФСР-нин амычы чоннар депутаттарынын көдээ Советинин дугайында чаз Дүрүнү 1927 чылдын сентябрь 12-де баштаган. Ол Дүрүнү болза, амычы-агыл, культура тургузушкунунун айтырылганы башкарып болгаш шийирчилер талазы-биле көдээ Советтеринин өрледерин болгаш хузаагелерин моңо мурунда турганында мык калбактарга база олардын харысалганын белеткен.

Ол бүтү негеделерин салгыр болгаш түстөр талазы-биле эки амычы көдээ Советтеринин санын бастык областта улам өстүрүр. Чоокта чаз областкым чаз күрүө албан черлеринин амычылдарын профессионализм областта комитетинин президиуму областкы көдээ Советтеринин 1927 чылда социалисттик чарыжынын түнөсүн түдүргөн. Көдээ амычы-агыл көдээ Советтеринин, культура тургузушкунунун планнарына база көдээ Советтеринин социалисттик чарыжынын негеделерин күтүрүлгө чедип алган өргүтүлгөсүнүн талазы-биле Эркин районун Нарын көдээ Совети тилекчи болуп, чарыжыны бири черин ээлеп. Облустун мурун көдээ Советтер аразында шилчилер Кызыл тугу ол Советте хөзөр артка болгаш ту Совет 2500 рубль-биле шаңнаткан. Чарыжын үшү черин Току районун Ий көдээ Совети ээлеп, 1000 рубль-биле шаңнаткан. Эркин районун Мерен, өртүрүчү—Дус-Дал, Би-Хемин—Алдын-Өкө көдээ Советтери амычы-агыл, культура тургузушкунунга ууртуган амыч экижидерине демделеткен.

Организатив амыч, экижидер-биле амыч чедикшилеринин үндөсүн көдээ Советтер ол дугайын үтүтү, чоң ортуган херек амында организационно амыч коомшадан турарлар. Баз-Хем районун көдээ Советтери сессиялар чымдырарын Бюститутунга өзүлөр хуусааларын сагызын турар, доктаамал комиссиялар-биле болгаш депутаттар-биле амыч экижидерин. Мылгыта Бурен-Асы, Изын-ка көдээ Советтеринин күтүсүн комитеттери сессияларын 4—5 айлар дургуунда чымдырбай турганы илерен. Сессиялар белетке чокка, чазыс идейин деп-неде, депутаттарын идейки чок кир-жилген-биле өртүн турар. Сарыг-Сөн көдээ Советтин 35 депутаттарында үшү сессияга 20-де, дөртү сессияга 16-де депутаттар киришкен. Депутаттарын хөй кезин боттарынын сонгучуларынга өчкөттөрүн кылып бербей турар. Рай-үүкөсөм даргазы эш-Шелков бо талазы-биле көдээ Советтеринин депутаттарында болуунга үгөтерин көргүзгөн бодавайн турар. Ол, мынчага чедип болуун сонгучуларынга депутат амыч-чорудуламын дугайында өчкөдүн кылып бербей, райүүкөсөмүн амычын көдээ Советтер амычын экижидерине эки үгөдөдөрүн. Районда көдээ Советтеринин организационно-массалык амычын дөсөн чарыжынын түнөсүндө, амыч-агыл, культура тургузушкунунга чедип шийирчилеринин турар айгырлар хөй. Эрткен чымын мадын баш санын өстүрүлгөн, оң продуктулуун беддеринин планнары күтүстимөөн.

Танды районун Балгазын, Сүт-Хөл районун Бора-Тайга, Бай-Тайга районун Баз-Сөөк болгаш өске-даа чамдык көдээ Советтери боттарынын амычын ам-даа өдө тургузуп шыдавайн турарлар.

ССРЭ-нин Дээди Советинин төлөөлеринин Индияже баары

ССРЭ-нин Дээди Советинин чазанын өзүлөр индий парламентинин төлөөлери 1955 чылдын июлда Совет Эвилелинге амдан көз чорган.

1958 чылдын февраль ортанда Индия Республикаже ССРЭ-нин Дээди Советинин Эвилелин Советинин болгаш Националдар Советинин төлөөлеринин баарын Индиянын улус палатанын даргазынын болгаш парламентинин штаттар чөвүлүн чазан даргазынын чертегин амында чазан чазалыгын Индия Республиканын ССРЭ-де Онга болгаш Бүрүн эргелик Эччин К. П. Ш. Менон дамчыды берген.

Оң-биле холбашты ССРЭ-нин Даштык херектер министрствозун Индия Республиканын Москвада эччин черинге чазга бөлжөн, мык дымчанын турары болза, ССРЭ-нин Дээди Советинин Эви-

Көдээ Советтер көдээ амыч-агылнын чайгылыш чок көдөрүшкүнү дөш, кижи бүрүтүгө онамштыр өст, сүт, саргал бүдүрүлгөн талазы-биле чоокку чымдыр-да АКШ-ты чедер сорулганы күтүсүдүр дөш ипейленип демисежир хузаагелгит. Улустур бүдүрүлгелеринин, туугуну амычын, чурт бүдүрүлгелеринин дүрүнүдү бүтү-ле болуп, чогуур аргаларын амычларыннын айтырылганы оларын кичөөстейинин төвүгө турар жузугу.

Советтер болза, чоннар чагай чоруун дугайында сатып салыр хузаагелер. Чурттага туугун калбартырнын, сатыгына, эмнеге болгаш культура-чырышкын албан черлеринин амычларын экижидеринин дугайында айтырылганын шалкымын шийирчилериче кичөөстей салыр херек.

Көдээ Советтер чаз Дүрүнү өзүлөр колхозтар, совхозтар, бригадалар, фермалар аразында социалисттик чарыжын организационно чоруп жузугу. Олар көдээ амыч-агылнын көдүрүлгөн планнарын күтүсүдүн турарын дугайында, болжолта ишти амычыл чоруп турарын дугайында колхозтарын баштаар черлеринин иштөөлөрүн азыр, оларга пративтат дүзаламчыны көргүзөр хузаагелгит. Нитинин амыч-агылнын хөдүр, хөвү болгаш мал амычын продуктуларын бүдүрүнө көвүлдөр, күш-амычын бүдүрүчүлүн беддер, күш-амычын сагыла-чуртуну быжык-лаар, колхозчуларын материалды ам-ларалын болгаш культурун денелен кал-дур талазы-биле болжолтарын баштаар черлеринде дузалаар амычларын көдээ Советтер чаз, 1958 чылда улам-на күш-тедирери чугула. Бүдүрүгө планнарын күтүсүдөсүн дугайында болуун иштөөлөрүнө сохоткун директорунин иштөөлөрүн дымнар, чурт үстүрүнүдү бүдүрүлгелеринин амыч-чорудуламын контроллар өргөн көдээ Советтерге чаз Дүрүн тынбаскан. Советтер боттарынын мыды өргөлери амычлавышкан, ол черлерин амычын экижидерине улут саядарын көргүзөр херек. Оң ичай МТС-терин амычын дузалажымы, колхозтарын МТС-тер-биле аразында ве-роздеринин күтүсүдөсүн хайгаарары, ол керөөлөрүн хажымдыкынарын бол-дурбас дөш чогуур кемчелерин амыч, ол дугайында район организациалары-биле быжык харылаанын тургузганы чугу-ла.

Көдээ Советтеринин, оларын күтүсүн комитеттеринин өң-не чугула хузаагелги—амыч-агыл, культура тургузушкунун бүтү-ле чорудуламын улус чоңун калбак массаларын идейки-биле кириштирери болуп. Советтеринин амыч-чорудуламын бюрократизмин илерөөш-кинери-биле демисежир, шүгүчүлөлдү болгаш бот-шүгүчүлөлдү калбартыр херек.

Амыч үдө көдээ амыч-агылнын чаз чымын база бир харысалгалык үеи— мал кыштагалдымын, бедер чазы тарылгага белеткедер амычлар чоруп турар. Областык көдээ амыч-агылнын, үстүрүнүчү бүтү амыч-ишчилеринин аразында чаз чымдык амыч-агылнын чедикшилерин дөш социалисттик чарыш калбарган. Ол чарыш оперативтик уру-туган чымдык баштайгы айдарында өгөлөш-ле улам күштедирери, мылгыта бүтү улустун байырамы — ССРЭ-нин Дээди Советинге сонгудуламын хуна амыч-агыл, культура тургузушкунун чаз-чаз чедикшилерин-биле уткууру көдээ Советтеринин ам чугула сонгудуламы болуп турар.

Американың Каттышкан Штаттарының Президентизи дээрги Дуайт Д. Эйзенхауэрге болгаш Великобританияның Премьер-министри дээрги Г. Макмилланга ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганинның чагаалары

Соңгу-атлантика эвилелиниң болгаш Варшава керөөзинин организационно-массалык ажыдарын күтүрүлгөн, ол мыкш сагындарттыган күрүлелеринин бүтүлгө-жишиктеринде кирбей турар чамдык чурттарын удурутур амыч-агылларын чөвүлө хуралын чымдалар дугайында айтырыгына талазы-биле АКШ-тын президенти Д. Эйзенхауэрге болгаш Велико-

британияның премьер-министри Г. Макмилланга ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелиниң Даргазы Н. А. Булганин чагаалар чорут-ка.

Ол чагаалары АКШ-тын күрүө департаментинге болгаш Великобританияны даштык херектер министрине ССРЭ-нин элчинери январь 9-та тысып берилгези.

Улустар аразынын дүшкүрлүг чоруктарынын кошкадырынын айтырылганынын талазы-биле совет чазактын саналдары

Амыч үенде делегей байдалы бир талазында, бүтү-ниги тайбынын херээге, бүтү кижил төрелетинин салым чогуна кыжылдык болуп турар чөсөргөш-кинерин, мылгыта атомун болгаш водородту чөсөктө эилер бүдүрүн күтүлгө-лөшкөн-биле толдогаламтын турар деп, Совет чазактын саналдарында чуга-лап турар. Өске талазында, ол байдал болза тайбын болгаш амыч чок чорук дөш демисежир турар күштерин кайгыч-мык улут өзүлдө-биле толдогаламтын турар.

Чаз дайыннын амычын чылдаамын сорулгаларын күрүлелер удурутуктарынын чөвүлө хуралын белик денелге чымдырары тазышкан болуп ийик деп чамдык чазактарын болдырма, а ол мыкш делегейин хөй-инитиштин калбак бүдүрүнүн улам-на күштелип турар негеделине Совет чазак каттыкмын турар деп, документте оң ичай чугулап турар. Бүтү улустарын хам сүрөөлдү турар айтырылганын шийирчилер таарыштырарине боттук оруктарын тып, мынчанга улустар аразынын харылааларын хөд-жүлдөсүн эргежок чугула эргилден ийик чөвүлө хурал тургузуп болуп ийик.

Кайы бир социал системаларынын аразында үндөсүн мылгаларын айтырылганын дугайында, социализмин болгаш капитализмин аразында мылгаларын дугайында, күрүлелер аразында идеологият мылгалар дугайында чугаа чорбай турары чазгаар-ла билиндир. Ийик айтырылганын улус бүрүтүгүн ишти херээ-дүр, мынчанга олар улустар аразынын чугуламын кынырарын чүлү болгаш турар шыдаас. Күрүлелерин кайы-кайынын эрге-жок-кыныр барымдалап турган, оларын аразы чугуламын чамдыкыныр аразы-биле шийирчилерин болгаш болгаш болгаш улустар аразынын чугула айтырылганын дугайында чугаа чоруп турар.

Чазактар баштыкыларын киржилгези-биле күрүлелерин удурутур амыч-агыл чөвүлө хуралын 1958 чылдын чоокку ийи-чү айларын дургузуда бедик денелге эрттирер деп саналды Совет чазак кирип тур. Шийирчилер таарыштырары улустарын күзөл-чүтүлгөн таарыштыр болгаш делегей байдалын үндөсүн-биле өскөртүлгөн база «соок дайынны» сок-салдарын херээге чугула эргилгези болуп дөш айтырылганын чөвүлө хуралга бирге эчелде чугулашкан туруп болуп.

Атомун болгаш водородту чөсөктөш шенделерин бети дээрле 2—3 чылда сонгарлаалымын чок соксалар дугайында саналды чөвүлө хуралга көрө-чогуур ийик. Ийик бозыма негедө мыр-най ийик. Атомун болгаш водородту бомбаларын шендел чамдыкыларын соксалары улам-на үргөкчү болгаш өлүм таарыштырар чөсөктөш хевирлерин тургузганы ага соксалар ийик.

Бир тээ чөсөргөш-кинерин дүжүрүнүн талазы-биле чугулажымын амыч үдө соксаттыган болгаш КНО-нун организационно чугулажымын дагы эгелдерин байдалдар амында чок болуп турар болгаш, чөсөргөш-кинерин дүжүрүнүн айтырылганын өске-даа чамдык чугула чөвүлелерин талазы-биле санал-оналдарын сонгучуур аразы чөвүлө хуралга берилген турары чазгаар-ла билиндир деп, оң ичай чугулап турар.

Ажыгалан турар депштелгит кижил төрелетинин үнүрүнө канчал-чаз таарыс массалык уузкашкынын чөсөктөш болуп атомун болгаш водородту чөсөктөш хоругдарын сорулгазы улам-на сонгарлаалымын чок болуп бар чыдар. Ол чөсөктөш ажыларындын өлөөлөрү дугайында айтырыгына талазы-биле АКШ-тын болгаш Великобританияны чазактары-биле дургузуда чедип амычын Совет чазак болуун талазында өскөргө чок чүткүп турар. Атомун болгаш водородту чөсөктөш бүтү күрүлелерин хузаагел чымын мыды хузаагел күрүлелер аразында харылааларга бүрөжир чорукту тургуз-ла, чоруктуулаан улустарын хостарына улут ужу-дузалай болуп ийик.

Атомун чөсөктөш чогуур зонамы Европанын төп кезеге тургузур дугайында Польша Улус Республиканын чазанын санал хөй-чай чурттары, мылгыта европей чурттарын чазактарынын болгаш хөй-ичити калбак бүдүрүнүн кичөө-гейин хаара тудуп турар деп, документи-

ле айтып турар. Польша, Чехословакия, Герман Демократтык Республика болгаш Германиянын Федеративтик Республика боттарынын девискээрине атомун бол-гаш водородту чөсөктөш калдык-бир хевирлерин тургузганы болгаш оң бүдүр-лөшкөн отбалаарын ол санал көрүп турары билиндир болгай.

Атомун чөсөктөш хостук зонамы баштайгы улаада дөрт-даа күрүлелер сохоткун бол Тун Европага тургузур дугайында санал күрүлелерин удурутур амыч-агыл чөвүлө хуралын сонгарла-дымын чок чугулажымын көрүлүп чугула болган турарынын эргежок чугула таары-чалыг эге суурлар амыч үдө бар деп, документте чугулап турар.

Соңгу-атлантика эвилелин кечигүнери күрүлелерин болгаш Варшава керөөзин киржилгези күрүлелерин аразында хузаагел дугайында дургузуганын калдык-бир хевирге чаз дугайында айтыры-мын чөвүлө хуралга чугулажып көрү-«соок дайынны» болгаш чөсөргөш-кинерин эилер бүдүрүн соксаларын эрге-ажыктарын таарышкан болуп ийик деп, документте айтып турар. Варшава керөөзин киржилгези өске-даа бүтү чурттар-биле бир дөшөй, Совет Эвилели мыды амычын бозымын чугула ужу-дузаламын өскөргөш көргөш, мыды хөй талады дургузуганын кылырга болуун бөсөнниги дугайында каш-даа улаа демделген кедер.

Германиянын девискээрине, а ол мыкш НАТО-нун-даа, Варшава керөөзин-даа киржилгези өске чурттар-чыл девискээрине даштык шериглерин санын кызыр чорукту, мылгыта мыды шериг-лерин бүрүн үндөсүн Европага бол-гаш өске-даа черлерге калдык байдалды тургузганын политика талазы-биле кай-гомчык улут ужу-дузаламын хузаагел-байры берге деп, оң ичай чугулап турар. Айтырылган күрүлелерин девискээрине даштык шериглерин бүтү үндөсүн дугайында дургузукун чөвүлө амыч, дуржулганын көргөскөн өзүлөр, улут бергелерге таарыштырарын барымдала-лаш, Совет чазактын болды-биле амыч, айтырылган девискээрлерде, азы баштай-гыда Германиянын девискээрине-даа бол, боттарынын шериглерин санын кызыр-ларына бөсөн сонгудуламы күрүлелерин аразында дургузукуну эргежок чугу-лазы тыптып турар.

Хевиртер халдашкынын болдурумын-биле холбаш айтырылганын талазы-биле база сонгудуламы күрүлелерин олче күз-өл-чүтүлүк бар турга дургузукуну эң чоокку үдө бөсөн чедип алдыган турар болуп, чөсөргөш-кинерин дүжүрүнүн талазында бозымынын шынар-бүдүрүн таарышкан контролду чогуур айтырыл-ганын талазы-биле дургузуда чедип амычын аргалары база дооулан кыл-ды санал болбос.

Оң-биле холбаштыр чамдык кемчелерин, мылгаларга хевиртер халдашкынын белеткээрине ажыгалтыган турар болуп шериглерин болгаш шериг техника-зымын амыч мөөнелеринин шалтыктар дөш, демир орук беддерлерине, улут порттарга болгаш автомобиль оруктарына контрол албанын тургузганын чугула-жып көрүлүп эргежок чугулазы тыптып турар деп, документте оң ичай айтып турар.

Күрүлелерин девискээрлерин агааран чуркка тырттырарын чамдык чазактар ужу-дузалай кылды көрүп тур-лары кичөөгейи алган, Европада уду-рламыштыр турар шериг болжолушкы-нын кызыгарлап турар шүгүмүрүнүн ийи талааларын агаардан чуркка тырт-тарынын 800 километр зонамын тургу-зарын дугайын дургузуп амычын санал-дан турар. Чөсөктөш күштерин болгаш шериг техниказынын тайбын үе таарыш-кы мөөнелерин Европада барын база күрүлелерин кол-кол шериг болжолушкы-нын мыда бот-боттарына шүт уду-рламышкы турарын барымдалаш ам бөсөн дургузуда чедип амыч аргалык кем-челерге контролду калбак хевирлерин база Германиянын Демократтык Рес-публиканын болгаш Германиянын Феде-ративтик Республикамын кириштыр чогуур күрүлелерин аразында дургузуп амыч чөвүлө болуп турар. Ийик кемчел-дер, чөсөктөш, Германиянын ийи кем-челерин девискээрине даштык шериг-лерин санын кызырларына, а дарвазында — Германиядан ол шериглерин бүрүн үндө-рлерине, а ол мыкш, атомун чөсөктөш

хостук зонамы чогуур күрүлелерин аразында дургузуп амычынга амааржыл бол-лур.

Күрүлелер аразында тайбын аржылган-га көзүлгөсүн турга чогуур болгаш эң-не иделегит үндөсүн болуп турар делегейин салгы харылааларын калбартыр та-лазы-биле болдуар аргалык кемчелерин боттандыр дугайында айтырыгына база чөвүлө хуралга көрү чогуучалыг деп, документте оң ичай айтып турар. Оң-биле кады хөй-чай күрүлелерин өске күрү-лелерге болгаш деп эвес байдалга тур-гузур турар өң-биле тургузуган юридик-тик моондуктар-биле делегейин салгы хөжүлдөсүн салдаттымыс болуп деп мы-дык байдалды тургууса чогуур.

Дайынчы пропагандаларын Каттыш-кан Национал Организационно 10 чымдар мурунда-ла бургуу шалкын турбузе, Ба-рын чүткү чамдык чурттарында ол ам бо хузаа чедип үргүлгөн турар болгаш чугула намдавайн турар эвес, харын улам-на улут кемчелдерин болуп бар чымдар деп, документте демделген турар.

Хевиртер чогуу утказы-биле амыч, гитлерлерин боттарынын үенде ийик мылгыта, дайынче кыгыртылганын чүтүлүк-биле-ла амгабайн турар, агрес-сия ол пропагандалы амычтын чурттар-даа калдык-да өйтур шалкымынга тава-рыл чурттарынын хураанал, оларын аразында харылааларга сенгелешкенин мык күштелерин, мынчанга дайынны амычын күштелерин турар.

Мынчанга ам чамдык чурттарда дайын-чы пропагандалар турар чорукту сок-салдыр талазы-биле кемчелерге амааржыл ам саналдаттымын турар чөвүлө ху-ралга дургузур алаа чогуур ийик.

Күрүлелерин удурутур амыч-агыл чөвүлө ужуражымын Чоокку болгаш Ортам Чөвүлө чүткү районуна дүшүртүр чорукту кошкадырынын оруктарын дугайында санал-оналдарын сон-гучу болгаш ол району чурттарынын ка-мааршып чоруп үрэр калдык-даа бөс-мүрүн улут күрүлелерин талазында кылбас дугайында Чоокку болгаш Ор-там Чөвүлө чүк-биле холбаш айтырыл-ганын шийирчилерин үенде күшү хөргөлөрүн өлөөлөр дугайында дур-жуу амычын ордаладыр арганы бээр ийик.

Совет чазактын болды-биле амыч, үстүндө чыксаттыган айтырылганын шийирчилер чүлө өйү келген эвес, харын сонгарлаалымын чок болуп турар. «Соок дайынны» соксаларына ийик бээр талазы-биле чөвүлө хуралды өске-даа киржилгезинин база тургузуп келти деги өске-даа боттук саналдарын база чөвү-лө хуралга чугулажып болуп ийик. Бир дөшөй чөвүлө хуралда-даа, КНО-нун эрге-кемчелдерине-даа күрүлелер аразында чугулажымын даразын даразы-дагы өзүлдө калдык айтырылганын көрө чогуурна база дургузуп ап болуп ийик.

Чазактарга, АКШ-тын болгаш Велико-британияны чазактары идроту чөсөктөш күрүлелеринин чөсөргөш-кинеринде дургузуп болгаш мөөнелеринин куралдарын уузкап турган оң чоруктар эвес чок болуп турары билиндир болгай, ол чорук болуун эчелгези амычын эң мөкөзгө чарык материалдарын дайын сонгудуларынга бүдүрүн хураалар дугайында айтырыгы шийирчилерин база мунгалашкымын киргез. Мындык байдалдар атомун чөсөктөш дүжүрүн айтырылганын боттук шийирчилерин-биле холбаш айтырылганын мында-ла нарзы эвес айтырылганын талазы-биле дургузукун чедип алдыгынын сон-дал, чугулажымын эвес сонгуду-урду үе-чазанын шийирчилерин өске чур-даа артып шыккажыл.

Барын талакы күрүлелерин чазак-тарынын албан өзүлө-биле мылган ме-делелдерин илерер турарын өзүлөр амыч, Соңгу-атлантика эвилелине ки-рип турар чурттар.

чөсөктөш күштерин болгаш чөсөргөш-кинерин боттук кызыр дугайында база ол сорулга-биле делегейин чогуур дургузуганын кылды дугайында.

НАТО-нун киржилгези күрүлелерин болгаш Варшава керөөзин киржилгези девискээрлерин даштык чөсөктөш күштерин бүрүн үндөсүн дугайында, өскөргөш девискээрлерине бүтүлгөшкө бозаларын уузкап дугайында, Европада туруп турар бүтү-ле шериг болжолушкынын коллективтик амыч чорукту системасы-биле солтур дугайында саналдар-биле амыч үдө чөпчөзөжир боор деп корал салып болбос хер.

Ол айтырылганын үк чөвүлө хуралга чугулажып көрү кылды, кирери эки түрөлдө чедип деп бозаларын барымдаларын амыч үдө саналдар-тынгайн турар чөвүлө хуралга дургуз-ганын кемчелер боттарынын сөмүр-лөдөр, улустар аразында эргежок чугула буур-жүлгөн чогуур мунуму тургузугун, чөсөргөш-кинерин дүжүрүнүн талазы-даа эвес боттук кемчелерин чорударынын чогуур байдалдары ам көсүп

келер.

Кылдат Улус Республикага шүтү хам-мааршып бүтү-ле айтырылганын чүтү-ле киржилгези-биле шийирчилер болуп боду-ла билиндир. Делегейин шийир-чилеринин айтырылганын көрүгө Улус-чу Кылдатты шүт киржилгезинге моон-лактан турар политика нити-биле де-гейин байдалына база хамыкты мур-нуна КНО-нун амыч-чорудуламынга улут каражы таарыштыр турар дээр-ин, Совет чазак санал тур.

«Соок дайынны» соксалары болгаш улустар аразында кады амыч-агыл бол-луктары бот эргелик ийи герман күрүлелери — Герман Демократтык Рес-публиканын болгаш Германиянын Феде-ративтик Республикамын чокулаштыр-ганын үндөсүн, герман айтырыгы шийирчилеринин база таарычыл кылыр чыгыны чок болуп ийик. Чалгас-тай, тайбынга мыкшылыг, демократтык Германиянын тургузарын ортуна чугу-ла болып кылдыр, ийи негед күрүлелерин киржилгезинин тургузур дугайында Герман Демократтык Республикамын санал-дын бүрүн дөшкүн турарын Совет чазак шылга-ла меделген. Германияны катты-штырында дошкаартан ийик бөсөнниги дугайын чугулаар дээр болза, хамыкты мурунда ийи герман күрүлелерин турар турарын хузаагел көрө болгаш оларын тус бүрүтүгүн бот эргелик хузаагел херек. Совет Эвилели муруну хөзөр-ле Гер-манияны катал каттыштырарына чедире деп оруктарын дугайында Герман Демократтык Республикамын болгаш Германиянын Федеративтик Республикамынын аразында дургузукуну чедип амыч чингелер дөш чүткүр апар. Ийик дур-гузукуну Германия-биле тайбын керээ-зин чарыжына эге сууну тургузар ийик.

Делегей байдалынын хөжүлдөсүн эргил-ден тургузуп болуп деп кемчелерин амыч негетинин турар амыч үдө чазак-тарынын баштыкыларын киржилгези-биле чөвүлө хуралды чогуу-на харын белик денелге чымдырарынын тайбын быжы-лааларын эрге-ажыктарын таарыжыр болуп ийик. Көрүп болуур эргежок чугула айтырылганын шынар-бүдүрүн барым-далаш, амычтын чөвүлө хуралды Соңгу-атлантика эвилелин кечигүнери бүтү күрүлелерин болгаш Варшава керөө-зин киржилгези күрүлелеринин төлө-лөкчелеринин киржилгези-биле эрттирери чогуучалыг.

Чөвүлө хуралды киржилгезинин хам-мааршып амычтын үндөсүн дургу-зушкуну чедип амычын калдык-бир бергелешкенин таарыжыр бээр чүе болза, киржилгезинин кызын составына уду-р ССРЭ база далгаалас.

Чөвүлө хуралга көрү кылдыр чөсөргөш-кинерин дүжүрүнүн айтырым, делегейге салгылажымынын хөжүлдөсүн ийик бээр болгаш кайы-бир бө-лүгөшкенинде киришпей турар кү-рүлелерин калбак болуунга хаммаар-шкы чамдык өске-даа айтырылганын салдат-тымын турар-биле холбаштыр, Совет чазак чөвүлө хуралга чөсөктөш, Индия, Афганистан, Египет, Югославия, Швеция Австрия чертегин мыды күрүлелерин киржири чогуучалыг деп санал турар.

Алаа сөвүлдө, бир эвес чогуур дур-гузукун чедип элдэйн чүе болза, чугулажымын оон бети дээрле-де баштайгы үе-чазанында-даа бол, айтыр-ганын болжолушкынын бүрүндөсүн ийи-чү чурттар, азы бир-бир чурт кири-шек турар мыды байдалы база болду-руп болуп.

Чөвүлө хуралды эрттирер черин Совет чазактын болды-биле амыч, Швейцариянын чазы-биле дургузуканын өзүлөр, Женева болган турар болуп и

П А Р Т И Й Ж И А М Ы Д Ы Р А Л

Колхоз бүдүрүлгезинде коммунистер

Чөөн-Темчек районун «Октябрь 30 чымы» колхозунда партия өгө организа...

Хой маалын продуктулуун беддер талы-беле мурнакчы дуржулганы колхозтун бүтү...

Малдын баш санын өстүрери, оң продуктулуун беддер дөш демиселе малчынарнын жүзүн...

Малчынар ортузунга кижизилдеген ажал өздөн өкчөзөн. Оң түнелинде колхоз өртөн чымын күрүнө мурнуна...

Амгы үедө колхозтун малчынары шээр маалы 23, инекти 14 кыштагаларга, чыгымы 2 көзөк...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

Тудат ажалында коммунистер Л. Дүхпөн, О. Досуза олар ажалдын хүя нормаларын үрүлүтү...

ген. Херожен коммунист эш М. Шойдак пилоражия. Колхоз бүдүрүлгезинде...

Кур болган куруккан черлерин шингедир талазы-беле узат ажалды хову бригаданын...

Башкы коммунистер Даба-Доржу, Бад-Чыргал, О. Очур, Д. Манзырмакы олар боттарынын башкылар ажалын...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Устүнде чедикшиктерин улам-на быжылап, илангыя малдыч чаш төзүп бүрүн камгалап аларычте, чаа чымдык тудуунга, чакы тарылгата чедикшик...

Казах ССР, Талды-Курган областын Сарканд районун «Энергия» колхозу өртөн чымы чүгө мөз ажалынан 4 миллион рубль ажы орулганы алган. Колхоз ажал-агынын узат ажалды хову бригаданын...

Артезиянда девискэринде кыргыз үнү хөй, оңу тудууга калбаа-беле ажалган турар. Колхозтун Л. Г. Цывашевце баштаган тудат бригадасы өртөн чымы узат ховуларын алды калбааларын болган хойжуларга 11 башкыларын кыргыз-была тудуу...

Чурукта: Л. Г. Цывашевце бригадасы Тал-Тал деп черде кыргыз белектер турары. Фото И. Булевичинин. СЭТА-нын фотохроникасы.

Комсомолчуларын мал ажылынче чоруткан

Сүт-Хей районун «Чырык орук» колхозунда комсомол өгө организацыйанын комсомолчуларын боттарынын чорукта чаа болган хураалына комсомолчуларын мал ажылына киржилгезин дугайын шүтүчүдөчү...

Мал ажылын келгезинде, оң продуктулуун беддеринде комсомолчуларын илелкейли киржилгезин хандырар соругта-беле мал ажылына комсомолчуларын күжүн мөңгөзгөн шиттирлерин. Колхозтун Шеня-Аксина бири сүт-бараан фермагына 10 комсомолчуларын быжылаан. Ол ферманын ажалдакчылары шүтү комсомолчулар болган ажалыктар. Мыда санчылар 1958 чылда инектүрүндөн 1000 литрден ажал өсө сүтү саап аларын хүлөнгөш, боттарынын аралында социалыст чарышты калбарган.

Артезиян хөй ажылычте 10 комсомолчуларын чоруткан. Олар чаш малды менди хүлөнгөш болган доруктуларына, калбаалар иштин кургалаларына, мал чедикшик сөртүртүргө, малды одараларына дузалап киржилкөөн. Ол колхозтун комсомолчулары 1958 чылда мал ажылынын чедикшиктерин дөш социалыст чарышка «Коммунизм жерин» колхозтун комсомолчуларын кийгырганнар.

Социалыст хүлөнгөлөрүн боттадыр дөш колхозта комсомол өгө организацыйанын секретары, зоотехник эш Чамын организацыйа ажыларын чоруткан турар.

Комсомолчуларын оң өгөшкөшгөн партия организацыйа, артезиян баштаар чери инектүр болгон. Колхозтун баштаар чери бири сүт-бараан фермагына радиоприемникти тургузуп берген. Ферма ажалдакчылары Москванын болган бистин чурттуу өскө-даа ховуларын радио дамчылгаларын динчал турарлар. Кинозар көргүткөшгөн айла пийден өсөш ажал фермагына организацыйанын колхозтун баштаар чери шиттирлерин. Ажал малчыларын зоотехнирларын өрөдөлгөн организацыйанын секретары, зоотехник эш Чамын организацыйа ажыларын чоруткан турар.

«Ажал-Мадыр» колхозтун комсомолчуларын инектүр хураалы малды кышкы ажалгазын улам өкчөшкөшгөн айтырмын чугалапкан, сүт-бараан фермаларычте, хойжуларже ажал хөй комсомолчуларын немей чоруткан. Ол колхозтун комсомолчулары оң районда «Шиле», өвүр районда «Коммунизм орук» колхозтарынын комсомолчуларын социалыст чарышка кийгырган.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

зацыйанын секретары, зоотехник эш Чамын организацыйа ажыларын чоруткан турар.

Комсомолчуларын оң өгөшкөшгөн партия организацыйа, артезиян баштаар чери инектүр болгон. Колхозтун баштаар чери бири сүт-бараан фермагына радиоприемникти тургузуп берген. Ферма ажалдакчылары Москванын болган бистин чурттуу өскө-даа ховуларын радио дамчылгаларын динчал турарлар. Кинозар көргүткөшгөн айла пийден өсөш ажал фермагына организацыйанын колхозтун баштаар чери шиттирлерин. Ажал малчыларын зоотехнирларын өрөдөлгөн организацыйанын секретары, зоотехник эш Чамын организацыйа ажыларын чоруткан турар.

«Ажал-Мадыр» колхозтун комсомолчуларын инектүр хураалы малды кышкы ажалгазын улам өкчөшкөшгөн айтырмын чугалапкан, сүт-бараан фермаларычте, хойжуларже ажал хөй комсомолчуларын немей чоруткан. Ол колхозтун комсомолчулары оң районда «Шиле», өвүр районда «Коммунизм орук» колхозтарынын комсомолчуларын социалыст чарышка кийгырган.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Киров атты колхозтун комсомол организацыйа сүт-бараан фермаларычте 10 комсомолчуларын санчылар болуп ажалдаар кылдыр немей чоруткан.

Көдөз Советтерин ажалын бедик дөңөлчө Советтин ажалына активчилерин киржилгезин күштелдирер

Сүт-Хей районун Бора-Тайга көдөз Советинин күссөмү (даргазы А. Сергей) сессияларын болган күссөм хураалдарын чымдырып турар болза-даа, а оларга чугалапкыр айтырларын четпес белектер, ук ажалы депутаттарын болган активчилерин киржилгезин калбаа-беле хандырбайн келген. Сессияларга көдөз ажал-агынын, узат өрөдөлгөшгөн болган сан-хөңүн талазы-беле доктаамал комиссияларын ажал күссөм хураалдарына көдөз ажал-агынын тускай эртенчилерин, медицина ажалдакчыларынын илелкелерин динчал чугалапкыр пийден келген. Көдөз Советтин күссөм сөңгүчүларын чагыларын күссөм хураалын талазы-беле тодаргай ажал чоруткан.

Мал ажылын көгүдөр, тудат, одалга малдын белектер херекте чугула ужурудузгалып Ажтын узат оруун автомашина саят чок чоруп кылдыр аштаар дугайында чөңүн саналдарын күссөттирлөөн.

Советтин күссөм колхоз бүдүрүлгезинде удурутулганы четпес боттадырып, мурнакчыларын дуржулганын непертерпелен келген. Оң түнелинде «Коммунизм жерин» колхозтун ажал-агынын чамдык адырларында четпестер үрүлүтүлгөн турар. Чижэ, өртөн 1957 чылдын дургузунда колхозтун 980 ажы баш малы каражата таварышкан. Колхоз

малдын продуктулуун беддеринин планнарын күссөтпөөн. Чурттага бажынарын болган мал калбааларын тударынын чыл планнары база-ла чедир күссөттирлөөн.

Чөңүн ховуда билдиринкинерин чөңүр үсөнде харылар ажы күссөм ховуда четпес туртустунга. Чамдык хаматтар боттарынын билдиринкинеринде үр те иштинде харын албааныга домул чорутулар. Чижэ, хамааты Базы өртөн чымдын май айда-ла кирген билдиринкинерин харынын декабрда айтырып көш турган.

Советтин культура-массалыг ажалында узат четпестер бар. Культура-чыгандыкшыктын албан черлеринин ажалдарынын дугайында айтыртын күссөм хураалдарына өртөн чымдын дургузунда чангыс-даа узат чугалапкыр көрбөөн.

Оң түнелинде колхоз суурунгу клубу, библиотека школа, эмнеде черлерд кышка белектер чок ужурашкан. Илангыя клуб болган библиотека септеге чөңүндөн база одалга-беле хандыртылган мааныман агы үеде ажалдап ишдавай турары хараданчы.

Ол көдөз Советтин ажал-чорутулазында илереп турар четпестерин узаткарынын тодаргай көмөгөлөрүн алары чугула.

А. АНАРА.

Доктаамал комиссияларын ажалына удурутулганы экижидер

Бай-Тайга районун Коп-Сөгө көдөз Совети (даргазы эш Оңгай-оол) бодунун организац-массалыг ажалын экижидин ишдавай турар.

Советтин сессияларын, күссөм хураалдарын чымдырып, оларга ажал-агы, культура тургузушкунун чамдык айтырларын дугайын чугалапкыр келген болза-даа, а үндүргөн шиттирлерин күссөм хураалын хынавай, ол чугула херекте активчилерин киржилгезин организацыйа турар.

Өртөн чылда болуп өрткөшгөн сессияларга Советтин чангында дөрт доктаамал комиссияларын чангызын-даа эдеричи илелкейли болбаан, а херек кырында ол комиссиялар боттарынын хамарышкан ажалдарын четпес чорудуп турар.

Чижэ, Советтин девискэринде «Тилде» колхозтун (даргазы эш Одал-оол) сүт саалдазынын денелен дөңгөш чывыс (саар инектүрүндөн ортумаа-беле 430 ажы кг сүт алган), фермаларга хөй саан

чылор солчуп турганындан 20 ажы сээр инектерин сүтү чай ортузунда-ла соолган турла-ла, а көдөз ажал-агы талазы-беле Советтин доктаамал комиссиязы саанчы кадрларын быжылаар, оларын ажалына хынада тургузар талазы-беле кандыг-даа боттук ажал чоруткан.

Кызыл-Даг колхозун шиттирлерин чылдагы септелгезинин шымары багай болган, одалгазы ам безин үстүп, өөрдөлгө бергөдөшкөннөрин таварыштырып турар чорук узат өрөдөлгөшүн талазы-беле доктаамал комиссиязын четпес ажалдаанын түнелен болуп. Күссөм ажалын чөңүн чурттага-амдыралынын айтырларынче кичөөгөй салбайн келген. Колхоз өртөн чылда тудат ажалын күссөтпөөн, тудаттын бажынарын шымары багай болуп турар.

Устүнде көргүстүнгөн чамдык чижектер болза көдөз Советтин күссөм хураалын организацыйа ажалын экижидерин чугулазын неген турар.

И. ЧОЗАР.

СОЛУН ЛЕКЦИЯ

Бай-Тайга районда Сталин атты колхозтун төвүгө эш Мижит (район прокурору) социалыст хөйлу дүрүмү салгыр дугайында көңүт солун лекция номчөөн. Амдыралга холбошкан ол лекцияны ажал чымган колхозчулар узат кичөөгөйли динчал.

Бодунуң күжү-беле ажалдыраарын күж

Туранда ном садының ажылының дурмулгазындан

Бли-Хем районун Туранда ном магазини болза райондa ном салдылашкыны организастарынын төзү болу берген. Ол болза, ном талы-биле бүгү районун херектелин барыктап турган чагыларын кылып, номнары херектечилерге чедирип салдылар, активташптан ном тардыкчыларын ортакташтыр турар.

Ном магазининден ном сатып алу турларнын саны чык бурту-биле өзү, ном херектечилеринин хураалынын үргүлү өзү турары өөрчүтү. Туранын ном сатып 1950 чылда айга 2—2,5 му рубльдин номнарын салдыла турган болза, эртеден 1957 чылда ай санында-ла оон бараан саарылгамы 20 му рубль болган.

1957 чылдын планын 141 хуу, мичаарга декабрда, ном тардылашкыны айында дургузунда, планын 155 хуу күтүсеттен. Ном сатып салдылашкыны Н. В. Костенко болза ол-бо номун бар, чогуун дугайында салып алыкчынын айтырылгына харымлаары-биле чүгө кызыгараттынмай, харын база оон сонуурган турар айтырымын талы-биле еске-даа номнарын ала савадалап, номун утка-шынарын таймырлап берип, өткелерин кылгылар.

Херектечилер турар ном сатып чок болтулар таварыларга база бар. Мында таварыларга чагылар бижинге оу дадылап алыр болган ол номун тыпкан, салып алыкчынын херектелин хандыр талы-биле херектечилер алыр.

Мында идеяйлиг сатып алыкчылар хей, олар магазинин ажылын сонуурган, номнарын сатып тардырына дузалап, салып алыкчылар болу турары-биле кал ном-дектерини пропагандалылар болу турлар. Мындагылар кинематограф Ю. Иванов, башкылар Н. Селина, З. Лавриненко, Р. Курехина, Мелведева, харылаа конторанын ажыдашкыны Сигарева болган оон-даа еске хей-хей кижилер каржар.

А-бо ширтер боттары хуу библиотекарлыг болган номнарын ала сатып алыр-биле херектечилер совет болган даштыкы чогаалчыларын чыныгы чогаалдарын

хей-биле чагылып ап турлар. Чижээ, эш Мелведева 19 чүгө чогаалдарга чагылып кылган.

1957 чылдын декабрь ном тардыры-нын айы болган. Бо ажыга комсомол организастары улуз кыжылгелиг болган. «Кызыл тараачын» колхозтун комсомол организастарынын секретары Иванов колхозта талы дым кырырга 1 му рубльдин номнарын садар планын турган, 2 му 500 рубльдин салдылаан. Ол ном салдылары-биле колхозтун бүгү фермаларын кезең. Комсомолчу Зырянов 500 рубльдин номнарын салдылаан турган, 2173 рубльдин салдылаан.

База бир солун чүе болза Москва, Ленинград, Новосибирск, Омск, Днепропетровск хоорайларга болган Хакасиядан хей санай чагаа-чагыларын магазин ап турар. Ол чагыларга херектеген номнарын херектечилер чорудуп бээрин дилеглеэн болтулар. Оларнын чагыларын хей нуруун хандыр берип турар.

Магазинин салдылашкыны Н. В. Костенкоу эки ажыдааны дөш хей уаза дөмгөлеп, шаптан турган болган Октябрьдин 40 чыл оюн таварыштыр РСФСР-нин салды министрствонун Хууула бижин-биле ол шаптантыр турар.

Магазин болза ном тардылашкыны айында ийи уаза ном барын чоруккан. Култура бажынында болган ном кезеңинге 318 кижиле чыгыган. Номнар дугайында айтырылгына харымлаары база организастаан, эки эки харымлаары шаптангылаан. Политиканын, кезе ажы-агынын болган эртемнин, чечен чогаалдын, медицинанын талы-биле номнарын салдылашкыны организастаан. Алаа эмнеге ажыдашкыны болган кезе ажы-агынын тускай эртемчилер консултантылар болуп турган.

Мынчанган, Туранда ном салдынын ажылында бо турганга чүдүлөр еске черлерде ном сатып чорудуп турар организастарга ажыктыг дуржула бооп болур.

К. ВЛАДИМИРОВ.

Тудугнун шынарын бедидер

Каз-Хем районун «Тере-Хөл» колхозунун тудуг сууру чыл бүгү өзү, чаа-чаа бажынар нежекип турар. Мындагы 1957 чылда 30 хире чуртталга бажынар, 5 мал кажааларын туткан болган тудуг бригаданын чазаныла черинге оон му ажыг рубльдин аны-бүрү бажын херектечилер кылып үдүргөн.

Тудугларнын саны өзүп турары-биле херектечилер оларнын шынары дык куду болган трей кылар чоруктар барын эскерейин барып болбас. Колхозтун суурунга 1949 чылда-ла туткан бажынар амдыга чедир кришалаттынмаан. Тудуг бригады колхозчуларга кырыша чок, чангыс кыт кызыл, кладовка чок бажынар бээр чачыл болган. Суурда кришалыг бажынар ковар. Криша чок бажынарды суурун аян-хевари чараш өвөс болган бажынардын дээрери ел-шыктан ирп басыра алар.

Колхозтун тудуг бригаданын күш-

ажылын салыга-чуруму дык кошкан. Ажылын кыткан, 5—6 хонукта хуу ажылын кылып чоруй бол колхозчулар хей. Бригадын эвеноларын болган тудугчуларын аразында социалист чарым калбарбаан. Тудуг бригаданын күш-ажылы чен организастаар дугайында колхоз баштаар чери боттуг хемчет албайн турар, а тудугчуларын ортузунга кижиндилгелиг ажылында партиа организастарын талызында эртей чорудуп турар.

Эрги тудугларын кришаларында, кладовка кылырында чаа тудугларын кылырында хей тудуг кыжы чек болганда ам мын белекчилик күштү хемчы чугула. Моон сонгаар чедир кылдырмаз чангыс-даа бажынын ажылында дузалап болган доозулган тудуг бүртүп тускай айт булгаар хурап алыр чуруму тургууса чогуур.

К. ХЕРЕЛ.

БИСТИН СОВЕТ КИЖИЛЕР

Ажыл-ишке үлегерлиг

«Большевик» кезе ажыл-агы артелин хуу бригаданын кижигуу Сая Лопсаева Сюрюнуун ак-сеткилдиг күш-ажылы сөөлү үге Барына-Хемчик районда белин сурагыл апарган. Эш Сюрюну хуу ажылынын тараа сугтарылдыгына ажылап келген, оон харымлап турары уазагунун дүжүтү чыл санында эки болуп турар.

Ажыл-ишке оон хынамчалыг чоруй 1957 чылда база кезеген. Эш Сюрюнуун участогунун гестар бүртүгүден 22 центнер дүжүт алынган. Буюнун үлегерин ол ескелерге база дамчылып турар.

Оон калы-кожа ажылап турары херектенер Норжун. Чигден оларнын участогун гестардан ортумаа-биле 18 центнер дүжүтүп болган.

Беш уругларын нези эш Сюрюну өгүбүленин културтуг амыралы, уругларын үлегерлиг кижиндилгели дөш база кызык ажылап турар. Амгы кышкы үге колхозтун хлеб бажынар черинге база мергенлик илереп турар. С. Л. Сюрюнуун эки ажылы колхоз баштаар чери үнөсөп, колхозчулар мактап турар.

М. ХЕМЕР-ООЛ.

Ийи чүзүн малдын кадарчызы

Чаа-Хөл районун Ленин аттыг кезе ажыл-агы артелин кижигуу И. Докан-оол ийи чүзүн малдын кадарчызы. Колхозтун тевелерин ол 1949 чылда, бүдүрүчү бугаларын 1954 чылдан бээр кадарып турар.

Докан-оол баштай хурап алган ийи тевелер бо аразында 10 баш чедир өстүргөн. Мурнада малдан чорбаан журуула бо колхозтун кижигуу черинге тевелер өскө малдарга берге. Мында-даа эш Докан-оол тевелин дозганарын кадарып дургузган, малчын тевелер кадарып мергенлик алыч болган.

Докан-оол оон ийи 9 бүдүрүчү бугаларын кончүт эки ажаап турар. Оларнын

чедик симменталь, ийи тыва бугалар. Эки кадарчынын ажаада, азыралында турар бугаларнын күшү семс, көрүштү чаагы болуп турар. Бугаларын хемгеринин, дыштандырынын, агаарынын, сугтарынын бүгү шаптарын зоотехниктиг тургуулаа чуруму ажаар кылып турар. Бугаларга хемгеринге нормалын ажаар аны-бүрү хемгерин берип турар.

Колхозтун ийи чүзүн малын—бүдүрүчү бугаларын болган тевелерин кадарып турар 67 харым Докан-оол ийи эки малчынын бирокте оондай турар.

С. СОТНАМ.

Кызылдың мебель фабриказынын иш-биле нарын чүдүлөр кылар талы-биле токер С. С. Сидоров бугаларда белик мергенлиг ажылап турар. Ол бүдүрүчү планын 140—150 хуу күтүсетип турар болган бодунун мергенлиг ирдүкү бедидип келген, ам нарын кылыгынын фрезерин өөрөйин алган. Чурукта: С. С. Сидоровтун фрезер станогунда ажылап турары.

Фото С. Феоктистовуу.

Өлүк—Тожу районнун колхозтарынын орулгазынын кол үндезини

Тожу районнун колхозтары организаста ажы-агы талы-биле улам бажынып, оларнын ажы орулгазы чыл келген туду-на өзүп, колхозчуларын амыралы хуу-бүрү экижип турар.

Колхозтарнын бүдүрүлгелеринин кол амыры өзүп тымыжын чыл келген туду-на улап турарынын чамдыг хемгерин көргүзүп болур. Чижээ, «Май 1» колхоз 1953 чылда чүгө 860 му рубль орулгагы, оон иштине өзүп 682 му рубльдин орулгагы ал турган, а 1957 чылда түнелинде ол колхозтун нити орулгазы 1 миллион 704 му рубль чеккен, оон иштине чүгө өзүп 1 миллион 191 му рубльдин орулгазын алган.

Тудуг түнелинде өвөс, а хамыктын үрүндө ачылдыр белекчилге чыгып келген бээр эки белекчил кылып, колхозтарнын баштаар черлери, партиа, совет организастары хей өзүтүт черлери баш удуру тус шийикчел алганмыда, ачыларын тып удуручуларын үтүрме эвенолар кылдыр үскүзүш, оларга тодаргай олоогааларын берген, ол үтүрме хей эвенолар-биле районун бүгү аялаа чогуур деп ажылап турар хуусаа иштине ол ачылап шыдаанында болган.

СЭКП райкомундан, колхозтарын партиа организастарындан ачыларын ортузунга партиядан политикат ажыларын күштедирген база салды организастарындан ачыларын бүгү херектечилерге багай өзөс хандыртып күрүнеге өзүп дуржарыннын планын чогуур өйдө күтүседирин хандыртып.

Районун колхозтары кара дилгилерин фермаларын организастаан, чыл бүрү оон хей түнүт орулгазын ал, күрүнеге эки шынарыг дилге хемгерин берип турлар.

Мында-даа болза, күрүнеге ам-даа хей өзүтүп дуржап болурунун аргаларын чедип ап шыдаан бис. Чижээ, өзүтүп, хандыр эвенолар, тус-тус ачылар боттарынын планын нормаларын кыска хуусааларда күтүсеткилөөн, өзүп чанып көш турарын түнелинде өнүтүп өчкүтү талы-биле чамдык планын ачылар ачылар тевелерин. Колхозтарда хем шыгалыг каактарын өвөс санын болуп турары 1958 чылдын январь-февраль айларда шайлаарга хей ачылар аткарарында таптык болуп турар.

Тожу районун аныыр ажылын сайырадырында СЭКП райкомунун бирозунун, райлүксомунун ап турар хемгеринде чектестер ам-даа хей. Бо талы-биле биске боттуг дуза-дузанын облотреб-сомотун белекчил конторанын, облотын аныыр эртелегинин талызында четтес көргүзүп турар.

Район 1957 чылда балык тудурыннын планын чүгө 37 хуу, балыкты сатып алырынын планын 76 хуу күтүсетип.

Балык белекчилдин планынын күтүсеттинейн турарын бир чылдагына болза балык белекчил колхозтарга орулга чок, азы кадыры, бей, мынмт өрткөш балыктарын белекчил конторанын, облотын куу болуп турарында колхозтар балык ажылында карыгалыг болуп турар. Балыктын өрткөш өдө көш айтырынын чыл бүгү облотребсомотун мур-нунга тургууун турса-даа ол айтыры ам-даа шийтирлеттинөөн.

Оназал демдегезерге, өзүк тымыж бистин районун колхозчу чогуун амыралынын үндезини, ол күш-ажылы колхозчуларын үр үдөс чачымы болуп артыган. Бо талы-биле район көгүдүлгелеринин бүгү хемгерин чаа чедипшинерин колхозтар 1957 чылда чедип алганар.

Эртеден чылдыг чүгө сөөлү 2 бүдү, чартык айларда Тожу район күрүнеге 2 миллион 55 му рубль түнүт өзүтүп дуржап, 411 му рубльдин өзүтүп планда ажып кирген.

1957 чылдын өзүк аныашкынын түнелинде колхозтар боттарынын бүдүрүчү планнарын ажаар 3 миллион орулгагы алыр турган, 3 миллион 200 му ажыг рубльдин орулгагы кийрин алганар.

Күрүнеге хей түнүт өзүтүп кийрер дөш 1957 чылдын күзүндө 400 ажыг ачылар Каз-Хем районунун ачыларын социалист чарышка кыйгырап, тайгаларга айттылар үгөнер.

Оларнын иштине мурнакчы ачылар дык хей. «Совет Тыва» колхозтун сурагалы ачымы эш Эрестол 40 кийти, 333 диния дуржап, колхозтунга 14572 рубль орулганы кийрген. Ол-да колхозтун ачыларын 78 харым эш Далай 20 кий, 230 диния, Дажырган 32 кийти, 262 диния, ачы кыстар Долгай-Шуру, Докалай олар 10—10 кийтерин, хей диниянын өдүрүп дуржаганар.

«Май 1-ин» колхозтун мурнакчы диничи Ак Доптаай 1040 диния чүгө ийи ай дургузула өдүргөн. Бирин айы Ак Мырза 20 кийти, 204 диния, Ак Өктө 19 кийти, 400 диния өдүргөн.

Ол колхозтун 57 харым хоочун ачыны херектен Ак Шанкыла 460 диниянын, ачы херектенер Ак Акдыл 607, Ак Сарымы 400 ажыг диниянын өдүргөн.

Тожуун колхозтарынын ачыларын бо чаа түнелдиг ажылынын чамдыг чүдөл дөргө чүгө өзүтүп эки дүжү-

Тажу районун өзүк белекчилдин талы-биле Тыва облотын база бир чүгө-ла районнарын бирозу болуп турбузе, ачымын чүгө чүгө үдүлгелерин облотын Белекчил конторанын удурут ажыдашкылары чүгө Тожуун радио-биле медөөлөр чып алыр бооран еске, районда байдалын көзүп сонуурган херек, ачыларын ортузунга конторас кызылгы 1957 чылдын аныыр сезонуна-даа көзүлгөн.

1957 чылдын күсү аныыр сезону-нун эртеден байдаларында боттуг түнелдерин үндүргөн, 1958 чылдын аныыр ажылында боттарынын бүгү күштерин салып, Төрөөн чуртка хей түнүт, эки шынарыг «Май 1-ин» колхозу бээр дөш Тожу районун ачылары өзүк белекчил үргүдүлгелерин, база бо талы-биле социалист чарышка кыйгырагы Каз-Хем районун ачылары чаа 1958 чылда өзүк чедипшинерит болуруа күзөп турларар.

М. МЕНДУМЕ.

СЭКП Тожу райкомунун ачылары.

Номчукчуларнын бижип турары

ЧӨӨН-ХЕМЧИН. Ленин аттыг колхозтун малы оолдап эгелен. Сүт-барзан фермаларында төрөн 18 иктеринин бажыларын менди доюругу турар. Хойжуларын коданарында хуу-бүрү оон-оон шаа хураганнар нежекип турар. Хойжу Нүдөр бодунун каадында чоокку хунгерге чедир төрөн 137 хойдан 139 хураганны, Арышын 66 хойдан 67 хураганны, Сүсүгбей 30 хойдан 31 хураганны, Оур 56 хойдан 56 хураганны менди мамгалал алган. Малчынарга сизен, сула, дус чедирип бээр ийи эвено ажылап турар.

С. ДАДАР-ООЛ.

БАРЫН-ХЕМЧИН. «Большевик» колхозна амга чедир агрозоотехниктиг өредилге эгеленен. Өредилгени дарый организастап, бил болган чар амылын чедип белекчил өредирин колхозтун зоотехник Юдинадан, агрономнары Герлов, Хирди-оол олоодан колхозчулар шыгыны негеп турар.

УЛУГ-ХЕМ. Ленин аттыг колхоз бо чылдын тудугларын хемгер алыш материалы белекчилер-биле тайгаме 12 кийини чоруткан. Олар баштайгы хондо 100 ажыг чуудуку нескенер. Колхозтун хемгер ажылынын бригадалары чуртталга бажынары болган тарза

О. ӨНТЕН-ООЛ.

АРЫГ-УЗУУ. «УНА 25 чылы» совхозтун хойжуу Данзы-Белек 1957 чылда 672 хойдан 681 хураганны менди доюругу болган хой бүртүндөн ортузунга 3,5 кг адуку алган. Дуржулгалы хойжу 1958 чылда ортузунга белекчилер 100 хойдан на 125 хураганны, хой бүртүндөн 5 кг адуку кырып алыр деп бодиттен хулазгени алган, совхозтун еске хойжуу Балажыкты социалист чарышка кыйгырган.

Д. ДОРЖУ.

ПАРЛАТТЫНМААН ЧАГААЛАРНЫН ИЗИ-БИЛЕ

Бай-Тайга районун Сталин аттыг кезе ажыл-агы артелинде турар кино механиги эш Васильевтин кинолары багай үндүрүп, чамдык кижилерин билет саккан ажылы чедир чандырып берейн турар дугайында редакцияга чагаа келген. Ол дугайын редакция Бай-Тайга рай

күтүсомунун култура кидизинге медөө-лаан.

Райлүксомунун култура кидизинин эртелекчи эш Комбуун редакцияга динчылканы болза, авторин айыкта фактыларын шып болган, кино механиги эш Васильевти сатыптырган.

И. ПУСТОВАЛОВ.

Ажыл-херекти тодаргай болгаш оперативтиг удуртур

(Улус чырыдышыкынын, дээди школаларнын болгаш эртем албан черлеринин ажылдакчыларынын профэвилелинин III область конференциясы)

Илеткелдер төнгөн. Даргалакчы туруп келгеш, кым санал бээрли дээрге, санал бээр кижини тывылбаан. Ам канчаар илеткел кыллары-биле мақдат комиссиянын даргазына сөс бээр ужулга таварышкан. Оюң соонда арай боорда саналдар эгезден.

Профэвилелинин ол обкомуну чоруткан ажылдын дугайында эш Куренкоуну кылдым отчет илеткелге чыгарааларында делегаттар чүге канчаар илеткел чок эгезден? А. илеткелге «бүгү чүдүрүшкөн дугайында» делегаттер-биле сөз чокка чыгараалар болгаш. Чүге илди болгаш? Оюң чыдаганын делегаттар илеткелдер.

— Эш Куренкоуну илеткелде кол чугада айтырларымыз болгаш обкомуну президиумуну, аппараттын ажылдын дугайында барык-ла мыйтаван болгаш амылда четпестерге облоно, оюң эргелекчин эш Болдур-оол болгаш эргелекчин ораманчыны эш Соколов база профэвилелдеринин область чөвүлели, оюң даргазы эш Намай бурууду дээр хевирли дир. А шында мындз эес — деп, Тадыдан келген делегат эш Михайлов чыгараалар.

Шынап-ла илеткелге улус өөредилгезинин талазы-биле партиянын салып турар сорулгаларын канчаар күөсүдип турарын база профессионалдар эвилелинин ажылдын дугайында СЭКП ТК-ның декабрь пленумуну шийтпирлерин-биле дүштүр обком бодунуң ажылдын канчаар эле тургузуп эгезилинин дугайында тодаргай чүдүрүшкөн. Илчанап санал-ооналардын илеткел чок эгезилинин бир чыдаганымыз. Сөөлүрлер саналдар чыгараалар, обкомунуң ажылдында четпестерин делегаттар шыгым шүгүмчүлөп илеткелдер.

Ылангыя обком болгаш чамдык райкомнар, бүтүндөй өөредилгезинин айтырларымыз чыгараалар кирбей турар. Бу өөредилге чында Барыш-Хемчикте 215 Чаа-Хөлден III уруулар школга хаара туттувмаан.

Обкомуну аппаратында ажал-херекти удуртур талазы-биле тодаргай, оперативтиг чорук чок болгаш үндүргөн шийтпирлерин чер-черде организациаларынын, профэвилел кижигинеринге чедирбей турар.

— Обкомуну пленумунга-даа, президиумунга-даа чугула айтырларымыз чыгараалар, оюң шийтпирлерин райкомнарже кезин чорутпас таварышталар бар. Чикээ, кездир-биле амылда дугайында айтырлар чыгараалар пленумуну шийтпирлерин профэвилелин кижигинеринге чөвүлө — деп, эш Шыкин (Чадаана) чидиле шүгүмчүлөп.

Башкы кадрлардын ажал-амыдыралынын база оларнын кижизилгезинин дугайында айтырлар профэвилелинин ою обком чугулага көрбей турар. Бу талазы-биле чамдык маргылаадым айтырларын шийтпирлерге облоно болгаш районлар-биле харылаа чокка шийтпирлерин турар.

Өзүп олурар анык салтакчыларны кижизилдер төлөп чок Тупинина, Дурбашева болгаш өске-даа кижилерин башкы амылда дүжүргөн турар, ол айтырларын президиумга-даа чыгарааларын эш Куренко чыгараалар ол кижилерин амылда дүжүргөн чыгарааларын турган делегаттар буруу шалкын. Ажылды удуртуура колго алгаш чорутуу барымыз, боду чыгараалар шийтпирлер чорутар эш Куренкода бар дээрин конференция база айткан.

Чамдык делегаттар боттарынын саналдарына обкомунуң ажылдакчылары чер-черде профэвилел организациаларына өзүш барып олурга тодаргай болгаш дуузан чедирбей турары делегаттар.

— Облоно, башкылар биле бейлир институт-биле кады обком муракчы башкыларын, эки амылды профэвилел организациаларын ажылдын дуржулгазын илеткелдер турар, — деп эш Логвинцев (Сут-Хөл) чыгараалар.

Бир эвес ажылдын дуржулгазын илеткелдер болза, область Дубошикова, Суламова, Петрова, Еназ, Расказова, Амай, Зотова, Иванова, Конт, Колгаева, Мареева, Хоронцова, Корнистаева болгаш оюнда өске ою-ою муракчы башкылар бар. Олар урууларын өөредилгезинин, кижизилгезинин херезинге элээн каш чыдарларын дургузунда эки амылда турарлар.

СЭКП ТК-ның XX съездинин шийтпирлерин амыдыралга ботандырып, политикажыт өөредилгени күштелдирер талазы-биле чамдык школалар база-ла элээн ажылдарын чоруткан. Ылчанап-даа бу талазы-биле улуг четпестер бар. Хой-хай школаларда өөредилге мастерскаларын, дуржулга участоктарын тургустуммаан.

Школаларга шөфтөн турар чамдык организациалар машиналар «сегиз» бээрин үндүрүлүшкөн, Чикээ, Самагалдай МТС-зи Сарыг-Булуң ортумак школаларга трактор «сегиз» берген. Мындык чикектерин область өске-даа районларында көрүп болур дээринин дугайы эш Шантар-оол (Эрзин) шыгым шүгүмчүлөп. Профэвилел обком болгаш организациалар ову эскербей эртпир турар.

Улус чырыдышыкынын, дээди школаларын база эртем албан черлеринин ажылдакчыларынын профэвилел обкомуну бодунуң аразында быжык харылаа тургустуммаан. Обкомунуң ажылдында амылды кол четпестеринин бир чыдаганымыз.

Чамдык өөредилге черлеринде кургуулар ортузунга полит-кижизилгели, культура-массалык ажылдар ам-даа чокка тургустунган. Ону өккөндөр талазы-биле профэвилел организациаларын илди бербей турар.

Улус чырыдышыкына амылдакчыларынын профэвилел организациаларын ажылдында улуг четпестеринин бир чыдаганымыз болза чамдык партия организациаларын болгаш профэвилелдеринин область чөвүлелин талазында оларнын ажылдык чыгараалары чыгып салып, чогуур деткимени көргүсөй турары-биле тайылбырлаатынар. Ол дугайында делегат эш Дүжүкенин (Улус-Хем) чыгараалары болза, партияны (Улус-Хем райкомун бистиң амылдыкка байла дуулажып турар. Ол райкомунуң ажылдакчызы Серебрянников дээр партия конференцияны болур деп турга чамдык саннар эжел элээн дүжүргөн. Ол шийткан райкомунуң ажылдакчылары профэвилелин болгаш башкыларын хуралдарына көчүрүп ховар олуржуп турар.

Эш Петру Грозаны орнукшутканы

БУХАРЕСТ. (СЭТА). Январын 10-дү румын улус болза Национал Улуг Хуралын Президиумунуң даргазы боттарынын ынак удуртуктуу доктор Петру Грозаны орнукшутуу дээр.

Румыниянын ажылчын партиянын ТК-ның Бирги секретары Г. Георгиу-Деж, РПР-нун Министрлер Чөвүлелинин даргазы эш Киву Стойка болгаш Румыниянын ажылчын партиянын ТК Политбюроунуң өске-даа кижигинери, Улустун Национал Хуралын Президиумунуң кижигинери, министрлер, Румыниянын илчине бөлүктөрүнүн төлөөчүлери, эш Петру Грозаны өг-бүдөлүгүн кижигинери болгаш чок кижилери база Петру Грозаны орнукшутууна келгилеэн чазак төлөөчүлери удуртукчулары, Бухаресте туруп турар дипломаттык төлөө черлеринин башкылары эртен эрте республиканың ордузунга четкелп келгилеэн.

Румыниянын ажылчын партиянын болгаш РПР-нун чазактын удуртукчулары Петру Грозаны мага-болуңун, чанынга сөөлгү хүндүлүг таанылга тургулапканнар.

...9 шак 50 минута. Улус кийредин совсатка соонда, Г. Георгиу-Деж, Киву Стойка, Румыниянын ажылчын партиянын ТК Политбюроунуң кижигинери Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты көдүрүп үндүргөш. Республика шөлүдө илди мурунга бедиктөөш кырынга салып каан. РПР-нун куруме гимнини күөсеткен. Фабрикаларын, заводтарын болгаш паровозтарын, судноларын, шахталарын үнери Бухарестке кырынга, бүгү туртуп кырынга димкирп үнгөн. Ажылды совсатка, шийткешиндер доктаган. Румын Улус Республиканын бүгү ажылчын чоннары доктор Петру Грозаның тураскаалын делегел турган.

Партиянын Бухарест кооркомунуң секретары Ф. Дюнаае кыжымдагы митингин амыткан. Румыниянын ажылчын партиянын ТК-ның Бирги секретары эш Г. Георгиу-Деже ол сөс берген. Георгиу-Деж — болза Петру Грозанын

амыдыралынын ортуң тодаргайы-биле чыгараалар, Румын Улус Республиканын тургузарына болгаш улус-демократтыг күртүңи быжыгларына оюң кийрген улуг салдышыкын делегелдеген.

Оюң соонда РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы, СЭКП ТК-ның Президиумунуң кижигини Ф. Р. Козлова сөс берген.

Совет Эвилелинин Коммунист партиянын Төп Комитетинин, СССР-нин Дээди Советинин Президиумунуң, Совет чазактын, бүгү совет улустун мурундан Ф. Р. Козлов болза румын улуска таварышпаан аар когаралды — Румын Улус Республиканын Национал Улуг Хуралын даргазы, Совет Эвилелинин улуг өңүтү эш Петру Грозаның мөчөзүн холбаштыр ханы кыжымдагы илеткелге.

Митингине оюң ылай чазак төлөөчүлери мооң алаан башкылары чүве чыгараалары: Кымдагы — Го Мо-жэ, Венг Улус Республиканын — Иштван Доби. Румыниянын Национал Улуг Хуралын Президиум кижигинери Иштван Надь болгаш Р. Зерони олар база чүве чыгараалары.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты артиллерия лафетинге салыпкан. Оюң-биле кады эмскалган чон Генча деп шериг хөөртүчү улааш чорупкан. Маана, Петру Грозаның хөөртүчү, эш Киву Стойка чүве чыгараалар.

— Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Ажылчын чоннарын чазак херезинге тумуңга чедир бодун бердирген улуг хамаатынын болгаш патриоттук өвүр-хевир тайбын болгаш социализм дээр миссиянын херезинге чырыткыч үлгөр, илди берикшилик болуп өзгө мөңгөде артып калыр, — деп Киву Стойка чыгараалар.

Петру Грозаны дугайында тураскаал румын улустун, чүрөөңге уттувдурбас болуп артып калыр.

Петру Грозаның мага-болуң салган хааржакты хөөрге салып кийришкен. Оюң соонда артиллерия салдууң даашташкыны димкирп үнгөн болгаш Румын Улус Республиканын күртүнө гимнин күөсеткен.

Польша Улус Республикасы. Новая Гутада В. И. Ленин атты металлургия комбинатынын туудушкуну үндүрүшкөн турар. Ол болза чуртта эң улуг комбинат болур. Ол үндүрү туудууна туудуулар бүдүрүлө талазы-биле кайгамчык чедиркилерин чыдап алган. Комбинат өң улус ажал-амыдынга каан, шойну болгаш прокат кымыларын берип эгелзеп. Ам чүве мыла күчүлү прокат станция, үшкү доманы, чедир болгаш сески мартен печелерин, чаа кокс батарын тууду турар. Чурукта: үшкү домон нечкызынын туудушкуну. Польшанын Төп фотоагентелинин фотоу.

Англиянын лейбористтик партиянын парламент комитетинин шийтпир

ЛОНДОН. (СЭТА). Саң министри Ториюфунуң ажылдын дүшкөйүн чыдаганынын болгаш уржуктарынын дугайында айтырлар чыгарааларын негээр деп шийтпир лейбористтик партиянын парламент комитети хүдөп алган.

Комитеттин чыраан меделегинде Ториюфунуң ажылдын дүшкөйүн болгаш оюң ораакчыларынын сагын-сеткилин шыгым болушун кылдыр үндөп турар. Эрткен чымын өске-даа министрлерин дүшкөй-биле чергелештир, ол дээр-ге, «чазакта шапкычырап турар чырыдышыкынын» болгаш чуртта эрежок чугула өй-таары база шийтпиринг ууду турганы оюң халыгар шивес чогуңуң дугайын херечилеп турар деп меделеге чыгараалар.

Ол кризиске чедирп келген байдаларын тодаргай өткөдүн база чазактың экономикажыт болгаш социал политикажыт оюң сөзүлөрүн дугайын чыгараалар парламент маана турар дээрин комитет меделзеп.

Ракеталарны тургузар талазы-биле француз-барын-герман чажыт кады амылдажылгазы дээш

БОНН. (СЭТА). «Франкфуртер Рундшау» солунуң париж корреспондентинин чыгарааларына «бурун керттир» барымын-герман өртөмдөңер болгаш шериг эксперттер Колемб-Бернаде (Мурну Алжарде) француз ракеталык боозалга черинде чаа чөпөк шөмөлдөңгө үр үеде кырып турары апаа билдингир аларган. Ол-ла медеэ өзүгаар алдыга, Эльзаста «Сент-Лу» дээр техниктиг шөмөлдө лаборатория» илди институттуң амылдыгы барын-герман өртөмдөңер кырып турар, ол институт кургулайында-ла шериг төлөөчүлери кылган ажылды

Редатор К. С. ШОЙГУ.

Индонезия бодунуң хамаарышпас чоруун быжыглап турар

Амгы үеде Барыш чүтүңи монополисттик парлаганы Индонезия республикага, оюң удузунга болгаш чазакта удуз каазагың ажылды чорутуп турар. Индонезиянын чазактын политикажыт хамаарыштыр делегитин хей-интинин сагын-сеткилин алаактыр болгаш Индонезияга мыймыкын таварыштыра дээр кордал салдыган өңчүк-чөңгөчтү болгаш күчүлүг дымнадыларын күжө-нишининг илеткелдерин турар америк солундарын илеткел каража көзүлдүр-ле шапкычпаан. Чикээлде, «Нью-Йорк геральд трибун» солун «Баттисман Штаттар Индонезияга кымыларын сөзүчөөн илеткел» деп чучурукчу эгезик чүдүлүк паралаан. База бир өске — «Нью-Йорк тайме» солун «Индонезияга дүжүрөңнөөн үе» келген деп чүвөң биле бодунуң номчукчуларын коргудуп турар.

Империалисттик парлаганын ол бүтү шугааымызынын алыс утказын билел алыры берге эвес. Чүвөңгү удуз чүд дээрге, Индонезияда болушкуннар колонизаторлар мыймыл удураанышка бадылдары улаанышында көзүң турары болур.

Голланд колонизаторларын болгаш оларнын океан ичинде болушкунуларын Индонезияда голланд фирмаларын хамаарышпас республикага удуз хоралакчы ажал-чорудууга амылдар дээр ораакчышыкынын бурун дүшкөни бадылдар болгаш. Барыш Иранын республика-биле каттап каттыштырар дугайында айтырты Чөң чүк улауларын эң-сеткил каттыштырарында. Баир конференциянын Индонезияга көргүсөк шийтпиринг деткичезинин түвөлинде ол деткичезин Индонезияга удуз чимчелишкенине депкиш кылдыр амылдар дээр империалисттерин

идегадери база эстип-халып турар. Голландия-биле кууданыкы дугурааларын ууттарыныкы болгаш Барыш Иранын Индонезияга өндөрүнчө уланган чамдык кемчелерин боттаандырыныча киргеш, республиканын чазак индонезия куруненин хамаарышпас чоруун болгаш бүдүн турарын шийтпиринг туржуп камгалаар бодадынын база дагыч көргүсөк.

Голланд капитал барыш талакы өскө күртүлөңүн капиталы-биле холушкык черлерин аңгыдагы, бүгү голланд бүдүрүлгөсү, банкыларга, фирмаларга, плантацияларга чазактың контролун тургузар дугайында шийтпиринг индонезия чазак 1957 чылдың декабрыда үндүргөң сөгүндүрүлгөң. Бодунуң орагаларын голланд бүдүрүлгөсүн Голландияже шийткел чоруну оюң эгелзеп-ле хорудуу. Бодунуң деткичезин сугарышкы кырынга Индонезиянын бот эргезинге хамаарыштыр база чугула шийтпиринг үндүргөн.

Ол кемчелерин Индонезияга ужу-лузанын чедир үндүрер берге. Чикээ кылдыр голланд бүдүрүлгө эзеринин амылда чорудууганын аң болур. Голланд парлаганын херезинге турарын өзүгаар алдыга, Индонезияга голланд капитал салдышыкынын 5 миллиард түдөң ачка болуп турар. Ол дээрге, бодунуң үезинде индонезия экономикажыт бүтү-ле кол кол тургустарын голланд колонизаторларын эжелен алырын хандырган.

Сөөлгү чылдарда голланд бүдүрүлгөсүн ажал-чорудууганын чогуур кемчелге кымыларлаан турган. Илчанап, боттарынын тергилдөөн байдалын амылдан алгаш, олар Индонезия республиканын национал экономикажыт каражалы кылдыр хөдөлүп турганар. Мооң улазын индонезия улус болза, бүтү голланд

бүдүрүлгөсүн индонезия чазактын контролунга шийткел дугайында шийтпиринг бодунуң экономикажыт хамаарышпас чоруун улам ынай быжыгларынын ортуңга чугула базым кылдыр үндөп көргөн.

Индонезия чазактын чүртүңи экономикажыт болгаш политикажыт хамаарышпас чоруун улам ынай быжыгларыныча улаан-улаа базымын колонизаторларын ортуңга каржылаанышынын хайныктырган. Реаксылыг парлагат индонезия чазактын ажал-чорудуугаларын «эргелемтөө чок» деп бүдүрүлгөн бар-ла шаа-биле ораакчып турар.

Индонезияга удуз кол-пугучу кампанынын организациаларын харылаашпаан, КНО-да оюң төлөөчөңүн Састромдиджо «Коломбо Бродкастинг Систем» деп америк телевизор дамчыштыр бодунуң чыгарааларын шүүт-ла мынча илди меделзеп: «Бар эвес силеринг чүртүлгөң чамдыкыны өскө чүрт өжелеп алган турган болза, силер база-ла бисер шыкша хөдөлүп турган ийне бисер, ханын силеринг хөдөлүшкениңер бистинден кедерей-даа болуп чадавас».

Индонезиянын премьер-министри Джунда бодунуң талазында Джакартага болган парлагат конференцияны чүве чыгараал тургаш, чазак контролунга тургустунган голланд өңчүк хамаарыштыр делегей эргези Индонезия быжык-биле барымдаалап турар дээрин овозлап меделзеп. Индонезия «делегитини интинизиле хүдөң көрдүңнө норма-чикектерини үреш турар» дээр анык бодады тургустарын ораакчып турар колонизаторларын бодуңчуларынын чыгараал турар чүвөң мынчанга үндүлгө барымдаа чок.

Америк дипломатия оңа характеринг тургусту эзелп турар. Сөс кырынга Индонезия республиканын өңүң мен деп алган, Вашингтон херек кырында голланд колонизаторларын бүртүң-биле деткиш турар, ол дугайын чикээлде, Барыш Иран дугайында айтырты оюң туржуп херечилеп турар. Оюң туржуп, Баттисман Штаттар индонезия улусту кууданып

алдыр талазы-биле бодунуң планнарын шүүдүрүп турар, ол чорук Барыш Иранын СЭАТО-нун шериг базасы болдулар, Индонезияга хоралакчы ажал-чорудууганын деминг таарыштырарын бүтү-ле бодунуң дег төптөрүн тургузар дээр ораакчышыкынын илгерилеттинин турар болгаш өң-даа ынай.

Америк империалисттер Индонезияга голланд колонизаторларын салгамы болурун күзөп турары илгерилет. Индонезиянын хамаарышпас чоруун өзүга